

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

на тему:

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів та їх
оподаткування

Виконав: студент 4 курсу, групи ОП-20 Максимкіна І.В. / /
ПБ підпис

Керівник Росва О.С. / /
ПБ підпис

Нормоконтролер Адамовська В.С. / /
ПБ підпис

завідувач кафедри
/ _____ /

к.е.н., доцент Адамовська В.С.

Кривий Ріг – 2024 р.

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
 Перший (бакалаврський) рівень
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

завідувач кафедри ООПУА
 к.е.н., доцент Адамовська В.С.

«22» лютого 2024 р

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу студенту

Максимкіна Ірина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів та їх оподаткування

керівник роботи Росва Ольга Сергіївна, д-р філос. з обліку та оподаткування

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «22» лютого 2024 року № 172 с

2. Строк подання студентом роботи 13 червня 2024р.

3. Вихідні дані до роботи Закон України про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні; Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 1, 9, 7, 16; Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2; Податковий кодекс України; облікові дані та звітність ДПП «Кривбаспромводопостачання»; дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити вступ, теоретичні основи обліку витрат за статтями калькуляції, висновки, аналітичні аспекти групування й обліку витрат за статтями калькуляції та шляхи їх оптимізації на КПП

5. Перелік графічного матеріалу нормативне регулювання обліку МШП та їх оподаткування; методи оцінки МШП при їх вибутті; підходи щодо оцінки МШП відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»; основні економічні показники діяльності ДПП «КПВП»; динаміка показників наявності та руху МНА; основні аспекти облікової політики ДПП «КПВП»; порядок організації обліку МШП на «ДПП «КПВП»; документальне оформлення видачі коштів для придбання МШП підзвітною особою; реквізити документів, що підтверджують операції з надходження МШП; етапи організації обліку відпуску МШП зі складу; первинні документи з

облік МНМА на ДПП «КПВП», документообіг операцій з МШП на ДПП «КПВП»; порівняння застосування форм первинних документів для обліку МШП та обліку МНМА; основними завданнями обліку МШП визначеними у обліковій політиці ДПП «КПВП»; відображення в обліку операцій з руху МШП на ДПП «КПВП», облік операцій з МНА на ДПП «КПВП»

6. Консультанти розділів роботи

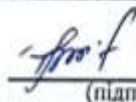
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Роева О.С., старший викладач		
Розділ 2	Роева О.С., старший викладач		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Примітки
1.	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	22.02.2024	Виконано
2.	Збір матеріалів до кваліфікаційної (випускної) роботи	23.02 - 10.05.2024	Виконано
3.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (випускної) роботи	15.04 - 25.04.2024	Виконано
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної (випускної) роботи та подання його консультанту	26.04 - 24.10.05.2024	Виконано
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної (випускної) роботи та подання його консультанту	12.05 - 24.05.2023	Виконано
6	Підготовка вступної частини	01.06.2024	Виконано
7	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи студентом	02.06.- 10.06.2024	Виконано
8	Отримання відгуку керівника	11.06.2024	Виконано
9	Попередній захист роботи	07.06.2024	Виконано
10	Захист роботи	19.06.2024	Виконано

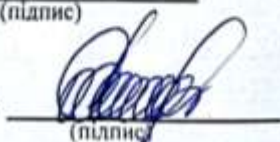
Дата видачі завдання «22» лютого 2024 р.

Студент

(підпис)

Максимкіна І.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Роева О.С.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	стор.
ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	5
ВСТУП	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ	8
1.1 Критичний аналіз підходів до визнання та визначення МШП	9
1.2 Критерії визнання та оцінювання предмету дослідження згідно нормативно-правових документів, що регламентують порядок його обліку та оподаткування	14
2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ МШП НА «КПВП»	21
2.1 Аналіз діяльності ДПП «КПВП» та його галузевих особливостей	21
2.2 Характеристика облікової політики ДПП «КПВП» та організація обліку МШП: принципи, завдання, особливості	27
2.3 Бухгалтерський облік операцій з наявності та руху МШП	32
2.4 Проблемні питання обліку і оподаткування малоцінних предметів та шляхи їх вирішення	46
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	56

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу на тему:

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів та їх оподаткування

ВР: 56 сторінок, 8 таблиць, 8 рисунків, 52 джерел, 16 додатків.

Мета ВР: вивчення теоретичних та методичних аспектів організації обліку стану збереження та використання малоцінних предметів на ДПП «КПВП» та їх оподаткування

Об'єкт дослідження: облік МШП та їх оподаткування _____

Предмет дослідження: теоретичні та методичні аспекти обліку наявності і руху МШП та їх оподаткування на ДПП «КПВП» _____

Методи дослідження: аналітичне вивчення порядку ведення бухгалтерського обліку операцій з наявності та руху й аудит аналітичне вивчення порядку ведення бухгалтерського обліку операцій з наявності та руху МШП та їх оподаткування

Результати дослідження: пропозиції представлені в роботі дозволять оптимізувати процес обліку і оподаткування операції з наявності та руху МШП та їх оподаткування, знизити ризики виникнення помилок в обліку і забезпечити відповідність законодавчим вимогам

Ключові слова: малоцінні предмети, малоцінні та швидкозношувані предмети, запаси, активи, малоцінні необоротні матеріальні активи

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. БО – бухгалтерський облік;
2. Вз - вартість залишкова;
3. Вп – вартість первісна;
4. грн. – гривні;
5. див. – дивіться;
6. дод. – додаток;
7. ЗУ – Закон України;
8. ОБ – організація обліку;
9. МВО – матеріально відповідальна особа;
10. млн. – мільйон;
11. МНА – малоцінні необоротні активи
12. МНМА – малоцінні необоротні матеріальні активи;
13. МСБО – міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
14. МСА – міжнародні стандарти аудиту;
15. МШП – малоцінні та швидкозношувані предмети;
16. КП – Комунальне підприємство;
17. КПВП – Кривбаспромводопостачання;
18. п. – пункт;
19. п.п. – підпункт;
20. ПКУ – Податковий кодекс України;
21. П(С)БО – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
22. рис. – рисунок;
23. С/В- собівартість
24. табл. – таблиця.
25. ТМЦ – товарно-матеріальні цінності
26. Ф. - форма

ВСТУП

Для здійснення виробничо-господарської діяльності ДПП «Кривбаспромводопостачання» використовуються виробничі запаси, які складають вагому частину активів підприємства.

Складовими елементами запасів є малоцінні предмети, які, враховуючи їх велику кількість та значну важливість для діяльності підприємства, займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат ДПП «КПВП». МШП відносяться до складу активів, які утримуються для споживання у виробництві продукції, виконанні робіт і наданні послуг.

Таким чином, МШП – це важливі економічні елементи, які мають значну користь для ДПП «КПВП», а отже облік наявності і руху МШП має велике значення для забезпечення ефективності діяльності даного підприємства.

Метою дослідження є вивчення теоретичних та методичних аспектів організації обліку стану збереження та використання малоцінних предметів на ДПП «КПВП» та їх оподаткування.

Головними завданнями дослідження є:

- дослідити економічну сутність МШП за допомогою літературних джерел та нормативно-правових актів;
- надати характеристику господарської діяльності ДПП «КПВП» та проаналізувати його фінансовий стан;
- дослідити організацію бухгалтерського обліку операцій з МШП;
- дослідження носіїв первинного, поточного та аналітичного обліку МШП; дати характеристику звітності і порядку її складання;
- дослідити діючий порядок обліку МШП та відображення у звітності ДПП «КПВП»;
- висвітити проблемні питання обліку та оподаткування операцій з руху та наявності МШП

Об'єктом дослідження є облік МШП та їх оподаткування.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні аспекти обліку наявності і руху МШП та їх оподаткування на ДПП «КПВП».

Загальна оцінка фінансового стану ДПП «КПВП» проводилась за допомогою горизонтального та вертикального аналізу.

Аналітичні дослідження явищ і процесів пов'язаних з обліком МШП здійснюються за допомогою таких методів, як синтез, індукція та дедукція.

Спеціальними методами аналітичного дослідження виступають методи бухгалтерського обліку та фінансового аналізу.

Основними елементами методу бухгалтерського обліку є: документація, інвентаризація, оцінювання, калькуляція, рахунки, подвійний запис, бухгалтерський баланс, звітність.

При написанні роботи використані праці видатних вчених-економістів України та зарубіжжя.

Теоретичні дослідження організації та ведення бухгалтерського обліку ґрунтуються на основних положеннях НП(С)БО, МСБО і МСФЗ та наукових розробках О.Бондаренко, Л.О. Рубан, Н.С. Петришиної, Пономаренко О. Г роботи яких були присвячені дослідженню питань з обліку МШП.

Проведення аналізу економічного стану ДПП «КПВП» ґрунтується на застосованні методики зазначеної у роботах В. М Панасюка, А.П. Макаренко, О. Петрика.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

1.1 Критичний аналіз підходів до визнання і визначення МШП

У процесі виробничої діяльності на підприємстві можуть використовуватись засоби праці невеликої вартості, термін служби яких незначний.

Такі предмети відомі як МШП й відносяться вони до класу запасів.

Якщо строк служби малоцінних засобів праці підприємства не перевищує одного року або одного операційного циклу його діяльності, то такі засоби праці відносять до малоцінних та швидкозношуваних предметів, які обліковуються у складі запасів. До їх складу відносять: дрібний господарський інвентар, спецодяг, інструменти та інше.

Якщо строк служби малоцінних предметів перевищує один рік або один операційний цикл діяльності підприємства, то їх відносять до групи довгострокових малоцінних предметів і обліковують на рахунках 11 «Інші необоротні матеріальні активи», наприклад, «малоцінні необоротні матеріальні активи» рахунок та інше. Тобто дані предмети обліковуються у складі основних засобів.

На думку О. М. Бондаренко, довгострокові малоцінні предмети від основних засобів відрізняє їх вартість, верхня межа якої визначена обліковою політикою підприємства [2].

Наприклад, підприємство може прийняти рішення, щодо малоцінних необоротних матеріальних активів відносять засоби праці, вартість одиниці яких становить більше 500 гривень чи більше ніж 1000 гривень, або ж вона може бути визначена в мінімальних заробітних платах.

Але слід зазначити, що в сучасних умовах господарської діяльності підприємств, основним критерієм для визначення предметів до складу МШТ слугує строк їх використання.

Дане визначення МШП наводиться у НП(С)БО 9 «Запаси»[9] і використовується для визначення і віднесення предметів праці до складу МШП у роботах Макаренко А.П [16], Мужевич Н В. [26] та багатьох інших.

Таким чином, у визначенні МШП відсутній вартісний критерій і немає посилання ні на який перелік предметів, а передбачено лише один критерій при віднесенні засобів праці до складу МШП, а саме: предмети повинні використовуватись протягом терміну не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік. Під операційним циклом розуміється проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності й одержанням коштів від реалізації зробленої з таких запасів продукції, товарів чи послуг.

Хоча такий підхід до віднесення предметів до складу МШП без встановленого вартісного критерію дещо незвичний для бухгалтера, з економічної точки зору він цілком обґрунтований: на різних підприємствах один і той же предмет може знаходитись в експлуатації протягом різних періодів і, як наслідок, може бути віднесеним до різних видів активів.

Коваль Н.І. вважає, що при умові встановлення строку корисного використання того чи іншого предмету необхідно враховувати різні фактори, які можуть впливати на інтенсивність даного предмету у виробничому процесі, очікуваний фізичний знос, а також моральний знос, який виникає у результаті зміни й вдосконалення виробництва, при цьому рекомендується також враховувати інформацію, що наведена у паспорті на предмет, або ж довідкову інформацію [12].

На думку Онищенко В., на підприємстві може бути створена комісія, яка визначає очікуваний строк експлуатації певного виду предмету [29]. В цілому малоцінні засоби праці поділяються на дві групи: оборотні та

необоротні. Необоротні малоцінні активи обліковуються у складі основних засобів і їх вартість амортизується.

На оборотні МШП, які відносяться до складу запасів, знос не нараховується, а вартість переданих в експлуатацію малоцінних предметів виключається зі складу активів шляхом її списання на витрати періоду з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації та відповідальними особами протягом терміну їх фактичного використання. Отже, якщо МШП вже використовуються і строк їх експлуатації не перевищує одного року, їх кінцева вартість визначається витратами того періоду, в якому вони були передані в експлуатацію.

Між оборотними і необоротними МШП є багато спільного. Тому, ще зазначає, що бухгалтерам необхідно добре засвоїти особливості обліку кожного з них, відобразити їх в обліковій політиці підприємства, зокрема, обрати варіант нарахування зносу, виділити окремі групи, встановити ціновий критерій. Це необхідно для правильного відображення витрат на виробництво та достовірного складання фінансової звітності [4].

За своїм складом МШП класифікуються наступним чином:

- б) засоби індивідуального захисту;
- в) спеціальний одяг та взуття:
 - костюм: х/б, брезентовий, гумовий;
 - куртки ватні та штани;
 - чоботи гумові;
 - каски;
 - рукавиці;
 - жилети сигнальні;
- г) мікрокалькулятори.

Дана економічна класифікація, за ознаками якої групується МШП, якими розпоряджається підприємство, важлива для правильного відображення в обліку затрат діяльності підприємства та здійснення контролю за ними.

Питому вага в активах промислових підприємств належить саме запасам, складовою частиною яких є малоцінні та швидкозношувані предмети. Тому, правильність оцінки і відображення в обліку МШП впливає на правильність визначення суми витрат, а отже і фінансових показників діяльності підприємства.

МШП визначаються активами підприємства визнаються за загальними правилами визначеними ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [39], тобто:

- якщо існує імовірність того, що підприємство одержить в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням; майбутня економічна вигода, втілена в активі, є потенціалом, який може сприяти надходженню грошових коштів або їх еквівалентів на підприємство [39];

- їх вартість може бути достовірно визначена [39].

Вибір методу оцінки МШП є елементом облікової політики підприємства та не підлягає змінам без вагомих причин.

Важливу роль в оцінці МШП відіграє принцип обачності, який передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки запасів, що повинні запобігати завищенню оцінки активів.

Завдяки дії принципу безперервності, оцінка запасів підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме й надалі.

Оцінка МШП на підприємстві, враховуючи вимоги НП(С)БО 9 «Запаси» здійснюється на при надходженні, зберіганні та витрачанні.

При надходженні МШП, Вп визначається залежно від способу надходження МШП на підприємство. МШП можуть надходити в результаті: купівлі за грошові кошти та їх еквіваленти; власного виготовлення; внеску засновниками підприємства до статутного капіталу; безоплатної передачі; обміну на інші малоцінні предмети [9].

Завдяки дії принципу історичної собівартості, пріоритетною є оцінка запасів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання.

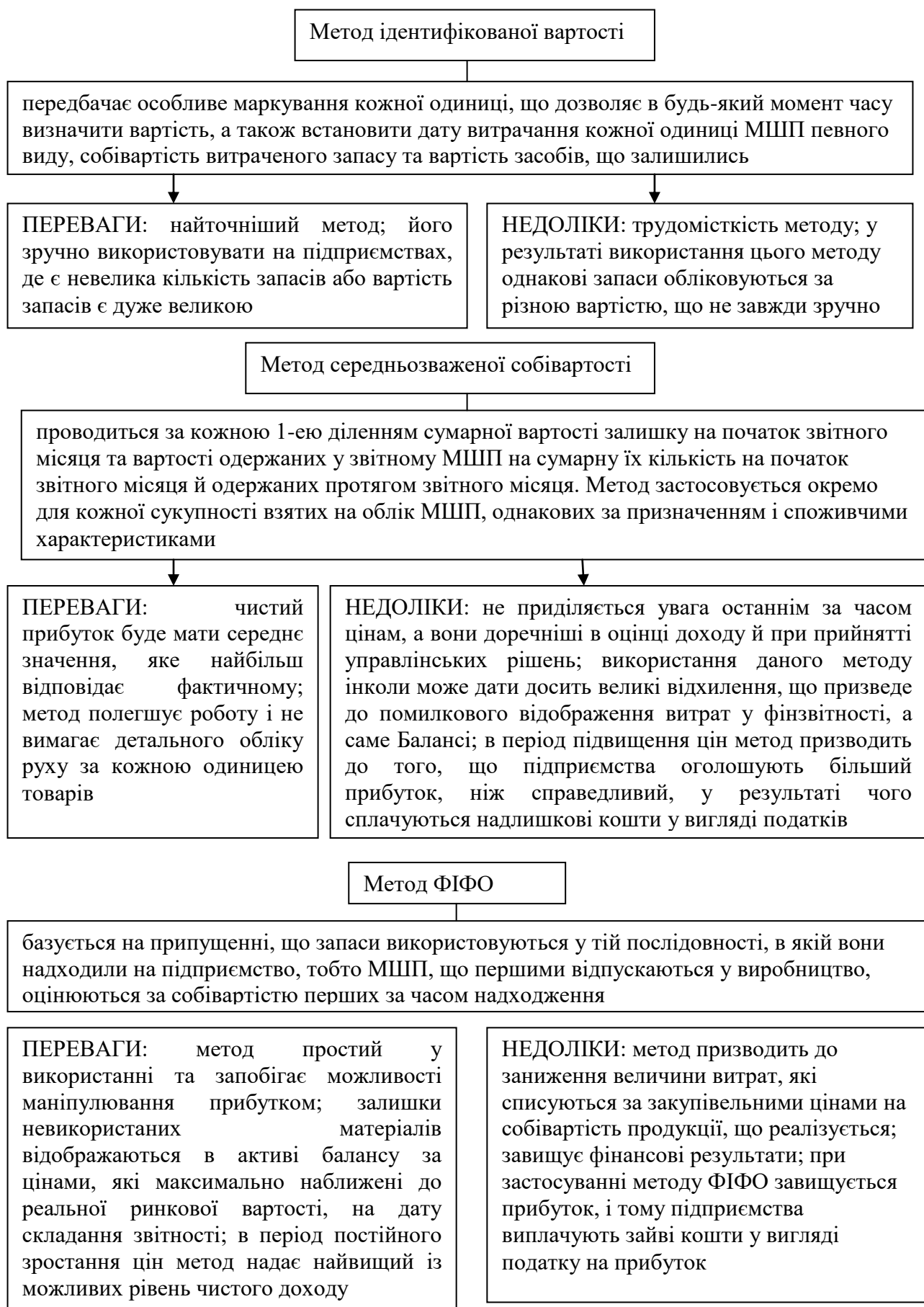

Рисунок 1.1- Методи оцінки МШП при їх вибутті [9, 39, 41]

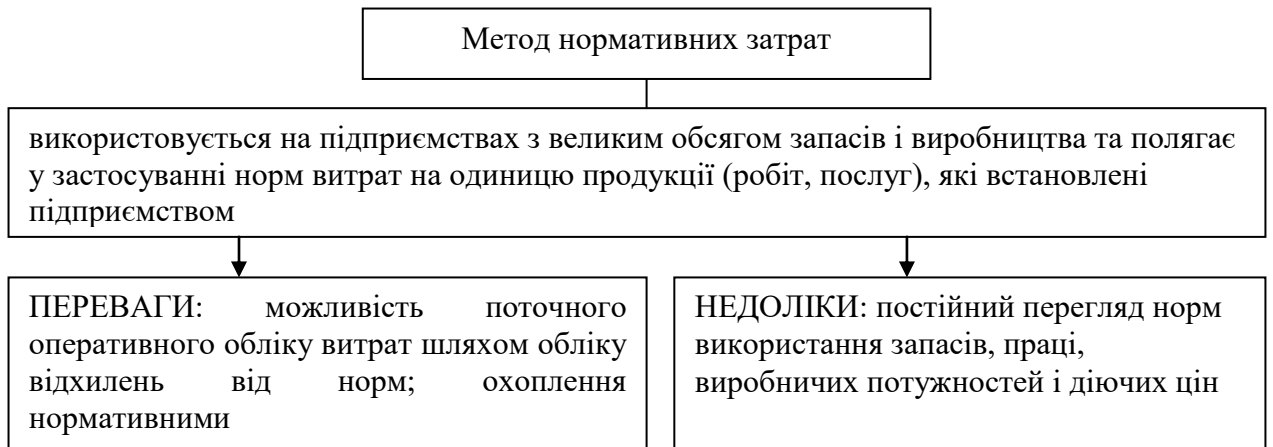

Рисунок 1.1- Методи оцінки МШП при їх вибутті [9,34]

Таблиця 1.1 - Особливості застосування методів оцінки вибуття запасів, у т.ч. МШП відповідно до МСБО 2 «Запаси» [8, 9]

МСБО 2 «Запаси»	
Методи визначення собівартості	Формули собівартості
<p><i>1. Метод стандартних витрат.</i> Використовується для зручності, якщо результати приблизно дорівнюють собівартості. Стандартні витрати враховують нормативні рівні використання основних та допоміжних матеріалів, праці, а також економічної і виробничої потужності. Вони регулярно аналізуються і, за потреби, переглядаються з огляду на поточні умови.</p> <p><i>2. Метод роздрібних цін.</i> Часто застосовується у роздрібній торгівлі для оцінки великої кількості одиниць запасів, які швидко змінюються і дають однаковий прибуток та для яких технічно неможливо застосувати інші методи калькулювання. Собівартість запасів визначається шляхом зменшення вартості продажу запасів на відповідний відсоток валового прибутку. Застосовуваний відсоток ураховує запаси, які були оцінені нижче початкової ціни продажу. Для кожного відділу роздрібної торгівлі часто використовують середній відсоток</p>	<p><i>1. Конкретна ідентифікація індивідуальної собівартості.</i> Означає, що конкретні витрати ототожнюються з ідентифікованими одиницями запасів. Такий підхід є доцільним для запасів, призначених для конкретних проектів, незалежно від того, чи вони були придбані, чи вироблені. Проте конкретна ідентифікація собівартості недоречна у випадку, коли існує велика кількість одиниць запасів, які, як правило, є взаємозамінними. За таких обставин можна застосувати метод вибору тих одиниць, що залишилися в запасах, щоб визначити очікуваний вплив на прибуток або збиток</p> <p><i>2. Перше надходження – перший видаток (ФІФО).</i> Формула ФІФО припускає, що одиниці запасів, які були придбані або вироблені першими, продаються першими, а отже, одиниці, які залишаються в запасах на кінець періоду, є тими, що були придбаними або виробленими останніми.</p> <p><i>3. Середньозваженої собівартості.</i> Згідно з формулою середньозваженої собівартості, собівартість кожної одиниці визначається із середньозваженої собівартості подібних одиниць на початок періоду та собівартості подібних одиниць, що були придбані або вироблені протягом періоду. Середнє значення може бути обчислене на періодичній основі або з отриманням кожної додаткової партії залежно від обставин суб'єкта господарювання.</p>

При вибутті МШП їх оцінка відіграє важливу роль, оскільки на цьому етапі виникають проблеми вибору методу оцінки, що впливає на вартість виготовленої продукції, розмір прибутку від її реалізації та інші показники.

Згідно з НП(С)БО7 «Основні засоби» [36], амортизація МНМА нараховується наступними методами:

- 50% - у 1-му місяці використання і 50% - у місяці вилучення внаслідок невідповідальності;

- 100% - у 1-му місяці використання МНМА.

Задля забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку в частині обліку запасів та фінансової звітності підприємства державою передбачено необхідність проведення інвентаризації. Порядок проведення інвентаризації запасів визначає Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879 [38].

Таким чином, система нормативно-правових документів з обліку МШП та МНМА достатньо ґрунтовна, проте залишаються неузгодженими питання щодо норм визнання та визначення малоцінних засобів праці українському та зарубіжному трактувані таких норм. Отже, підприємства у процесі своєї діяльності використовують засоби праці невеликої вартості, термін служби яких незначний, тобто оборотні та необоротні малоцінні предмети.

1.2. Критерії визнання та оцінювання МШП згідно нормативно-законодавчих документів, що регламентують організацію їх обліку і оподаткування

Критерії визнання та оцінювання предмету дослідження згідно нормативно-правових документів, що регламентують порядок його обліку та оподаткування

Організацію Б.О та оподаткування операцій з наявності та руху МШП регламентовано законодавчими і нормативними документами.

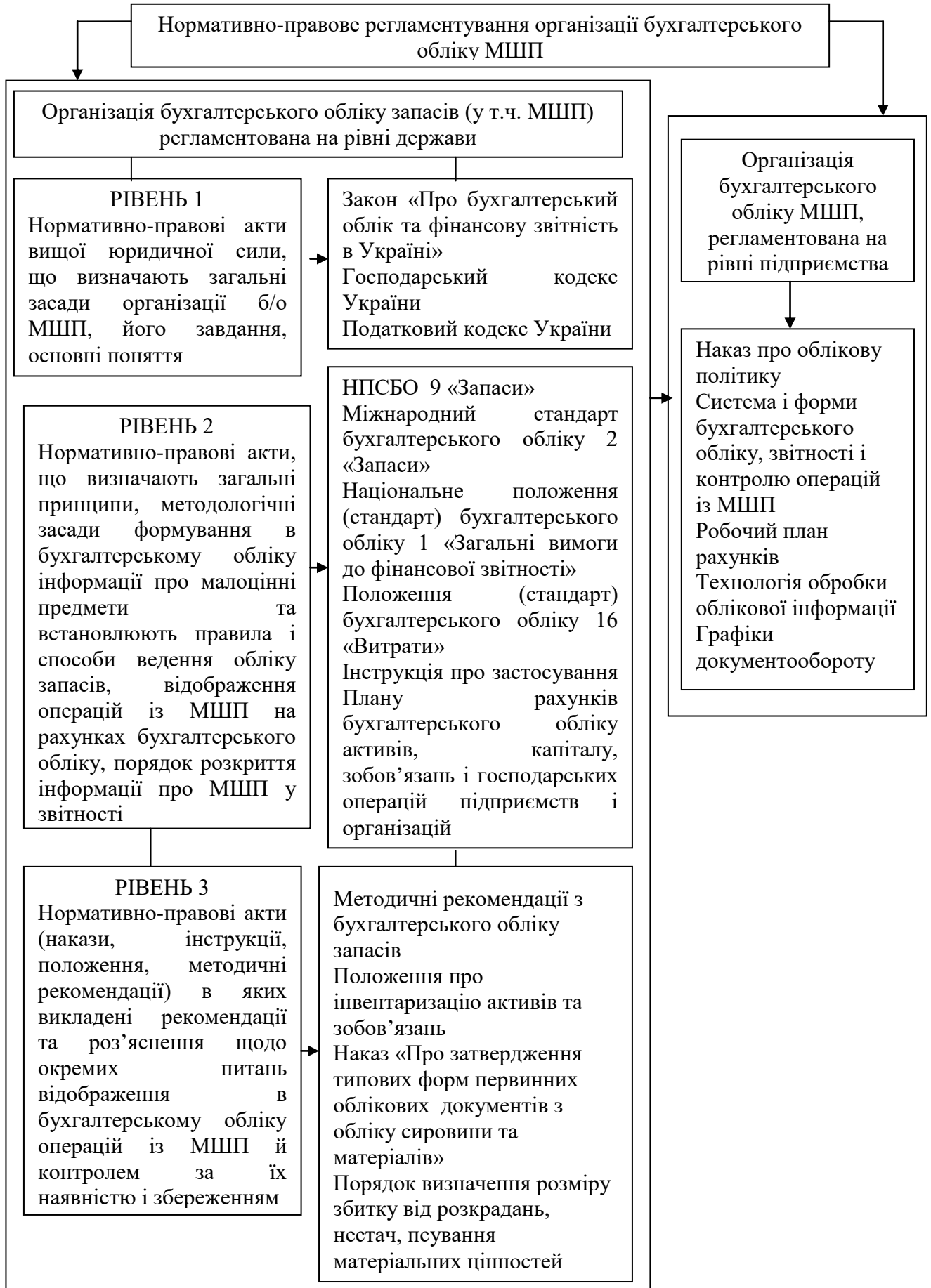

Рисунок 1.2 – Нормативне регулювання обліку МШП та їх оподаткування

Законодавчі основи регулювання бухгалтерського обліку визначені Законом України

«Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [39]. Цей закон встановлює правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку, а також складання фінансової звітності. Він застосовується до всіх юридичних осіб, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства [31].

Законом визначені загальні вимоги до фінансової звітності, перелік первинних облікових документів і реєстрів бухгалтерського обліку МШП, а також здійснюється контроль за додержанням чинного законодавства [29].

Податковий Кодекс України дає визначення методики нарахування амортизації, порядок та правильність оподаткування операцій з малоцінними необоротними активами. Закон містить необхідну інформацію щодо: витрат які підлягають і не підлягають амортизації, порядок визначення і відрахування сум амортизаційних відрахувань, визначення і порядок збільшення чи зменшення вартості малоцінних необоротних матеріальних активів та інше[35].

На сьогодні в Україні існує 34 Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які охоплюють всі чинні Міжнародні стандарти б/о та фінансової звітності, регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку. Введення П(С)БО значно змінили підхід до класифікації малоцінних предметів, що вплинуло на їх відображення у Б.О.

НП(С)БО надали підприємствам право самостійно приймати рішення про зарахування до МШП чи МНМА саме ті предмети, які відповідають прийнятому критерію – строку використання.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентує Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 192 [17].

МНМА обліковуються згідно НП(С)БО 7 «Основні засоби» [36], а МШП, які відносяться до складу запасів – НП(С)БО 9 «Запаси» [9].

Отже, НП(С)БО 9 містить інформацію щодо загальних положень, визначення, визнання, оцінки й класифікації запасів, визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про МШП і розкриття її у фінансовій звітності [9].

У випадку, якщо підприємства складають фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів (що стосується підприємств, які становлять суспільний інтерес, публічних акціонерних товариств, суб'єктів господарювання у видобувних галузях, а також підприємств, які здійснюють діяльність за видами, визначеними Кабінетом Міністрів України), то загальні підходи до обліку запасів розкриває Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» (IAS 2. Inventories) [8].

МСБО 2 містить положення щодо визначення запасів, оцінки запасів, порядок формування собівартості запасів та розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності. Натомість, основна увага у МСБО 2, акцентується на тому, що головним питанням обліку запасів є визначення суми собівартості, яка повинна визнаватися як актив та переноситися на майбутні періоди до моменту визнання відповідних доходів [8].

МСБО 2 надає рекомендації щодо визначення собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. Він також надає рекомендації щодо формул собівартості, що застосовуються для визначення собівартості запасів [22].

Класифікація запасів, наведена в П(С)БО 9 більш широка й деталізована аніж визначена в МСБО 2. Ключова відмінність полягає у включенні до складу запасів, згідно П(С)БО 9, МШП й поточних біологічних активів [22].

Таблиця 1.2 - Підходи щодо оцінки МШП відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси» [8]

Види оцінки	П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Справедлива вартість	Не визначено, проте вживається в контексті формування первісної вартості запасів у випадку знаходження запасів на підприємство як внесок до статутного капіталу, безоплатно одержаних запасів, запасів, ціну яких неможливо достовірно визначити на момент їх оприбуткування, у випадку обміну запасів на неподібні запаси.	Це ціна, яка була б отримана від продажу активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки.
Первісна вартість	Залежно від способів надходження запасів на підприємство визначається як: собівартість запасів; справедлива вартість запасів; виробнича собівартість запасів; балансова вартість запасів	Не визначено
Собівартість	Чітко не визначено, проте наведено витрати, які формують собівартість запасів, при їх придбанні за плату: - фактичні витрати, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків; - суми ввізного мита; - суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; - транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів; - інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.	Собівартість запасів включає: - всі витрати на придбання (складаються з ціни придбання, ввізного мита та інших податків (окрім тих, що згодом відшкодовуються), а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням готової продукції, матеріалів та послуг); - витрати на переробку (витрати, прямо пов'язані з одиницями виробництва, систематичний розподіл постійних та змінних виробничих накладних витрат, що виникають при переробці матеріалів у готову продукцію); - інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан.

НП(С)БО7 ОЗ визначає методологічні засади формування інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, містить інформацію щодо їх визнання й оцінки, переоцінки, амортизації, а також розкриття інформації щодо них у фінзвітності.

Повертаючись до питання державної регламентації організації бухгалтерського обліку запасів та питання розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності, слід зазначити на необхідності дотримання норм Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [36]. Зокрема, у балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства розкриття інформації про запаси здійснюється за однойменною статтею «Запаси», у якій відображається загальна вартість активів, що визнаються запасами згідно із П(С)БО 9 «Запаси», зокрема, утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [9]. У разі відповідності ознакам суттєвості, у додаткових статтях Звіту про фінансовий стан) підприємства може бути наведена інформація про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та товари.

Також, облік МШП іншими нормативно-правовими актами, тобто інструкціями й методичними рекомендаціями.

Порядок відображення інформації про МШП на рахунках БО Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, яка містить коротку характеристику рах і субрахунків для обліку запасів та встановлює порядок ведення аналітичного обліку й кореспонденцію рахунків [33].

Вагомим документом в системі нормативно-правового регламентування організації бухгалтерського обліку запасів в процесі інноваційної діяльності є

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.07 року № 2, із змінами і доповненнями. Дані Методичні рекомендації визначають сферу дії та регламентування, класифікацію запасів для цілей бухгалтерського обліку, норми щодо визнання та оцінки запасів (які є ідентичними П(С)БО 9 «Запаси»), порядок документального оформлення операцій руху запасів, порядок обліку і контролю наявності та руху запасів в місцях їх зберігання та у виробництві, порядок організації та ведення аналітичного та синтетичного обліку запасів, особливості обліку тари [17].

Вимоги щодо порядку списання необоротних активів підприємствами МНМА містяться в інструкції про порядок списання будівель, споруд, обладнання та іншого майна, що прийшли в непридатність №126/137 [41]. Інструкція № 69 регламентує порядок проведення інвентаризації на підприємстві, документального оформлення її результатів та правильність відображення даних у бухгалтерському та податковому обліках. Інструкція містить інформацію щодо організації проведення інвентаризації, а також стосовно прав і обов'язків посадових осіб, відповідальних за її проведення [41].

На жаль, існуюча нормативно-законодавча база і значна сукупність різних літературних джерел, не дає відповідей на багато суперечливих питань щодо відображення в бухгалтерському та податковому обліку операцій з МШП.

Дотримання чинного законодавства України є обов'язковим для всіх підприємств, тому, при організації і веденні обліку і аудиту додержання і врахування вимог нормативно-законодавчих документів, що їх регламентують є неодмінними умовами здійснення правомірної та законної діяльності підприємствами.

2. АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ МШП НА ДПП«КПВП»

2.1 Аналіз діяльності ДПП «КПВП», його галузевих особливостей

Підприємство надає послуги водопостачання, виробництва, розподілення питної води та транспортування технічної води, як підприємствам так і побутовим споживачам.

Постачання технічної води також забезпечує відновлення водності р. С.Саксагань та сприяє регулюванню рівня води у водосховищах (Карачуновському, Пятихатському, Мартіковського) м. Кривого Рогу та Криворізького районів.

Якість питної води відповідає Державному стандарту №2874-82 «Вода питна». Якість очистки стічних вод характеризується наступними показниками: БПК5, завислі речовини, азот амонійний. Показники знаходяться в межах граничне допустимих вмістів. Контроль здійснюється хіміко-бактеріологічною лабораторією підприємства. ДОКП «Облводоканал», міською санітарно-епідеміологічною станцією та Криворізькою екологічною інспекцією. Для дотримання якості надання послуг здійснюється постійний контроль дотримання існуючих нормативів якості питної води та очистки стічних вод, здійснюється хлорування та промивання тупікових мереж, обробка резервуарів питної води, своєчасна ліквідація аварій та поривів на мережах, здійснюється капітальний ремонт обладнання, мереж, споруд.

Тарифи на послуги подаються підприємством на розгляд до виконкому Криворізької міської ради, яка своїм рішенням затверджує тарифи, здійснюючи державне регулювання тарифів на підставі Базові тарифи на послуги водопостачання мають забезпечувати відшкодування витрат операційної діяльності, фінансової діяльності витрат на здійснення

капітальних вкладень, витрат за податку на прибуток, у розрахунку на одиницю послуг, і визначається підприємством на основі показників виробничої програми базового року. Калькуляційними одиницями є один кубометр питної води. Тарифи розраховуються по трьом тарифним групам споживачів «населення», «бюджетні організації», «інші споживачі».

Ринком збуту місто Кривий Ріг, Апостолівський, Софіївський та Криворізький райони Дніпропетровської області.

Джерелом формування майна підприємства є його прибуток, об'єкти водопровідно-каналізаційного господарства, що приймаються від інших підприємств на підставі рішення виконкому Криворізької міської ради та збудовані або реконструйовані об'єкти, що приймаються підприємством в експлуатацію від управління градобудівництва та архітектури виконкому, здійснені за рахунок природоохоронних фондів. В умовах сьогодення КПВП дотацій з бюджету не отримує.

Основними постачальниками є: ДТЕК Дніпропетровські Електромережі, ДП «Криворізька теплоцентраль», Криворізьке підприємство тепломереж (послуги тепло розподільчих пунктів), ВАТ «Тепловодбуд», ЗАТ «Криворіжіндбуд», СУ-209 «Механомонтаж». СУ-567 «Промвентиляція» (капітальні ремонти). ВАТ «Лемкар» (ацетилен), ВАТ «ДнепрАЗОТ» (хлор).

Підприємство підконтрольне та має відносини з Управлінням житлово-комунального господарства м. Кривого Рогу. Державною податковою інспекцією по роботі з підприємствами гірничо-металургійного комплексу, фінансовим відділом, інспекцією по контролю за цінами, відділом цін міськвиконкому, санітарно-епідеміологічною станцією, природоохоронною прокуратурою, ДОКП «Облводоканал». контрольно-ревізійним управлінням, інспекцією з охорони праці у хімічній промисловості.

Обслуговується ДПП «КПВП» КФ КБ «ПриватБанк» (зарплатні пластикові картки, розрахунки з постачальниками, споживачами), ТОВ «Нова-Ком» (послуги по автоматизованому прийманні платежів населення за послуги).

Зв'язки з постачальниками питної та технічної води, електроенергії, хлору є стабільними, оскільки ці постачальники є природними монополістами. Інші матеріальні ресурси закупаються з врахуванням цін на них та умов поставок, тому підприємство базує свої відносини з позиції економічної їх доцільності. Однак залежність від природних монополістів постійно ставить під загрозу безперервність енергопостачання важливих екологічних об'єктів та здатне суттєво вплинути на санітарно-епідеміологічну ситуацію в місті.

Підприємство не має зовнішньоекономічних зв'язків.

Фінансово-господарська діяльність ДПП «КПВП» досліджується через аналіз його техніко-економічних показників та розрахунок показників фінансового стану за допомогою стандартних аналітичних прийомів. Метою аналізу є проста і наглядна візуалізація розвитку підприємства ДПП «КПВП» (табл.2.1).

За результатами дослідження та аналізу показників діяльності підприємства за період 2020-2022 рр., можна відзначити значні коливання в чистому доході та суттєве збільшення витрат, що призвело до зростання збитків.

За три роки виручка від реалізації ПРП зростає: у 2020 році цей показник становив 181855,0 тис. грн, у 2021 році він знизився на 9172,0 тис.грн (5,0%) тобто до 172683,0 тис. грн . Станом на 31.12. 2022 року чистий дохід зріс до 218496,0 тис. грн, що в абсолютному вираженні становить приріст на 45813,0 тис. (26,5%) порівняно з 2021 роком.. Зростання у 2022 році, викликане підвищенням тарифів та зростання реалізації послуг водопостачання у 2022 році.

Собівартість реалізованої ПТРП зростає з 154965,0 тис. грн у 2020 році до 164458,0 тис. грн у 2021 році (на 9493,0 тис. грн або 6,1%). У 2022 році собівартість суттєво збільшилась до 266514,0 тис. грн, що в абсолютному вираженні становить приріст на 102056,0 тис. грн або 62,1% порівняно з 2021 роком.

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники діяльності ДПП «КПВП»
за 2020-2022рр [52]

Найменування показника	Одиниця вимір.	2020 рік	2021 рік	2022рік	Абсолютне відхилення (+; -)		Відносне відхилення, %	
					2021р. від 2020 р.	2021 р. від 2022 р.	2021 р. від 2020р.	2022 р. від 2021 р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації ПТРП	тис грн.	181855,0	172683,0	218496,0	-9172,0	45741,0	-5,04	26,49
Собівартість реалізованої ПТРП	тис.грн.	154965,0	164458,0	266514,0	9493,0	102056,0	6,12	62,07
Валовий прибуток (+) або збиток (-) звітного періоду	тис.грн.	26890,0	8225,0	-48018,0	-18665,0	-56243,0	-69,41	-683,9
Інші операційні доходи	тис грн.	5820,0	6393,0	5462,0	573,0	-931,0	9,85	-14,56
Адміністративні витрати	тис.грн.	21966,0	23206,0	25997,0	1240,0	2791,0	5,65	2,03
Інші витрати	тис.грн.	951,0	1118,0	935,0	167,0	-183,0	17,56	-16,37
Інші операційні витрати	тис.грн.	18073,0	12389,0	6045,0	-5684,0	-6344,0	-31,45	-51,21
Інші доходи	тис.грн.	4055,0	3353,0	3635,0	-702,0	282,0	-82,7	8,41
Фінансовий результат операційної діяльності: збиток	від тис.грн.	-8280,0	-22095,0	-74533,0	-13815,0	-52438,0	-166,8	-237,33
Фінансовий результат оподаткування прибуток збиток	до тис.грн.	7471,0	261,0	-43799,0	-7210,0	-44060,0	-96,51	-16881,9
Дебіторська заборгованість за ПТРП	тис. грн.	65235,0	116854,0	56886,0	51619,0	-59968,0	79,12	-51,3
Кредиторська заборгованість за ПТРП	тис. грн.	67789,0	58872,0	91049,0	-8917,0	32177,0	-13,2	54,7
Чистий фінансовий результат	тис. грн.	4589,0	-621,0	-41607,0	5210,0	40986,0	-86,46	660,0

Отже, С.В послуг значно зросла протягом трьох років, особливо у 2022 році, зростання собівартості зумовлене збільшенням витрат на сировину, матеріали, енергоресурси, а також зростанням витрат на оплату праці та інші витрати, пов'язані з виробничим процесом.

Валовий прибуток у 2020 році мав позитивне значення і становив 26890,0 тис. грн, однак у 2021 році він знизився до 8225,0 тис. грн (зменшення на 18665,0 тис. грн або 69,4%). У 2022 році спостерігається валовий збиток у розмірі 48018,0 тис. грн. Валовий прибуток знизився до 2021 року і перетворився на збиток у 2022 році, що викликано зростанням собівартості значно у більшому обсязі ніж зростання виручки.

Показники інших операційних витрат протягом 2020-2022 років демонструють незначне коливання в межах 10%. Видно, що інші операційні доходи (які склали 5462 тис. грн у 2022 році) не компенсували витрати (інші операційні витрати - 6045 тис. грн у 2022 році), що також підвищує загальні витрати підприємства.

Фінансові результати діяльності ДПП «КПВП» протягом 2020-2021 років погіршується з -8.3 млн. грн. до -22.1 млн. грн., а у 2022 році різко падає до -74533 тис.грн. У 2022 році підприємство також показало значний збиток до оподаткування у розмірі 43799 тис. грн, що свідчить про загострення фінансової ситуації.

Дебіторська заборгованість значно зменшилася з 65235 тис. грн у 2020 році до 56886 тис. грн у 2022 році, свідчить про значні коливання: зростає на 79.4% у 2021 році, а потім падає на 51.5% у 2022 році пов'язане частково з покращенням управління кредиторською заборгованістю та списанням заборгованості за строком позовної давності. Кредиторська заборгованість зросла з 67789 тис. грн у 2020 році до 91049 тис. грн у 2022 році, що свідчить про збільшення зобов'язань перед постачальниками.

З 2020 по 2022 рік підприємство показувало різні результати: прибуток у 2020 році, невеликий збиток у 2021 році і значний збиток у 2022 році. Це

відображає загальну фінансову нестабільність і погіршення фінансових показників у звітному періоді.

Аналіз основних економічних показників свідчить про суттєве погіршення фінансових показників підприємства протягом 2020-2022 років. Прибуток у 2020 році, невеликий збиток у 2021 році і значний збиток у 2022 році. Це відображає загальну фінансову нестабільність і погіршення фінансових показників у звітному періоді.

Спостерігається різке падіння доходів (виручки) та зростання витрат, що призводить до збитковості діяльності. Значні коливання дебіторської та кредиторської заборгованості можуть негативно впливати на ліквідність підприємства.

Погіршення фінансового результату свідчить про неефективність роботи та потребує вжиття негайних заходів для покращення ситуації. Необхідно провести детальний аналіз причин цих змін і розробити стратегію для поліпшення фінансової стабільності підприємства.

Проаналізуємо тенденцію змін руху МШП на підприємстві КПВП

Таблиця -Динаміка показників наявності та руху МНА [45]

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення, %
Залишкова вартість малоцінних активів, тис.грн.	517,5	553,2	106,9
-МНА на складі, тис., грн	187,0	188,7	100,9
- МНА у виробництві (в експлуатації), тис.грн	330,5	364,5	110,3
Знос	222,2	196,0	88,2

У 2021 році залишкова вартість малоцінних активів становила 517,5 тис. грн., а 2022 році цей показник зріс до 553,2 тис. грн, що означає приріст на 6,9% (або на 35,7 тис. грн) і є свідченням додаткових закупівель малоцінних активів. У 2021 році вартість МНА на складі становила 187,0 тис. грн., а у 2022 році цей показник зріс до 188,7 тис. грн, що означає незначний приріст на 0,9% (або на 1,7 тис. грн). Така невелика зміна свідчить про стабільність запасів на складі. У 2021 році вартість МНА у виробництві становила 330,5 тис. грн., а у 2022 році цей показник зріс до 364,5 тис. грн, що означає приріст на 10,3% (або на 34,0 тис. грн). Це вказує на активніше

використання малоцінних активів у виробничому процесі, пов'язане з підвищенням обсягів виробництва.

У 2021 році сума зносу становила 222,2 тис. грн., а у 2022 році цей показник знизився до 196,0 тис. грн, що означає зменшення на 11,8% (або на 26,2 тис. грн), що свідчить про оновлення МНА.

Аналіз тенденцій змін руху малоцінних предметів на підприємстві КПВП показує, що ВЗ малоцінних активів зростає, що вказує на збільшення або оновлення запасів. Запаси МНА на складі залишаються стабільними з незначним приростом. Використання МНА у виробництві зросло, що свідчить про підвищення виробничої активності. Зниження зносу свідчить про оновлення або ефективніше використання активів, що позитивно впливає на технічний стан та економічні показники підприємства.

Результати аналізу вказують на позитивні тенденції в управлінні малоцінними активами, що сприяє поліпшенню фінансового стану та ефективності виробничих процесів на додаткових закупівель малоцінних підприємстві КПВП.

2.2 Характеристика облікової політики ДПП «КПВП» та організація обліку МШП: принципи, завдання, особливості.

Обліковий, контрольний та аналітичний процеси здійснюються в бухгалтерії ДПП «КПВП» та інших підрозділах апарату управління, яких у даного підприємства 44. Це обумовлено наступними умовами функціонування: досить великий обсяг виробництва, велика загальна чисельність працюючих та структурних підрозділів, специфічний вид діяльності – надання послуг.

В апараті облікової служби створені підрозділи організація робіт в яких здійснюється на основі оперативно – виробничого принципу, тобто

структурні підрозділи створюються за типологічною ознакою (відділ обліку оплати праці, відділ обліку матеріалів тощо) .

Система службових посад відібраних ДПП «КПВП» повністю задовольняє вимогам та відображає прийнятну структуру і сприяє цілям управління.

Посадова інструкція ДПП «КПВП» містить інформацію щодо основних вимог які висуваються до бухгалтерів підприємства.

Дана інструкція містить основні кваліфікаційні вимоги, права та обов'язки працівників бухгалтерії.

Згідно документа бухгалтера ДПП «КПВП» виконують такі задачі:

1. Самостійно складають і приймають до обліку первинні документи, систематизують інформацію, яка відображена у цих документах.
2. Готують проміжні розрахунки для обліку.
3. Годують інформацію щодо:
 - отримання довгострокових і короткострокових займів і погашення заборгованості по ним;
 - розрахунки підприємства, підготовка матеріалів, розрахунків для пред'явлення відповідними відділам і службам претензій ;
 - видані і отримані короткострокові та довгострокові векселі та зобов'язання;
 - ОЗ, ІНМА, амортизацію та капінвестицій;
 - Запасів (у т.ч. МШП);
 - витрат на виробництво;
 - доходів від операційної, фінансової і інвестиційної діяльності;
 - власного капіталу і забезпечення зобов'язань;
 - здійснення нарахування заробітної платні;
4. Приймають участь при проведенні інвентаризації.
5. Організують документообіг.
6. Складають і подають звіти.
7. Підписують складені документи.

8. Дотримуються правил внутрішнього трудового розпорядку.

Також, до обов'язків бухгалтерів підприємства входить знання:

- нормативних, методичних, законодавчих та інших матеріалів, що регламентують організацію, ведення бухгалтерського обліку і складання фінзвітності;

- облікової політики,
- системи реєстрів обліку,
- НП(С)БО 1-34,
- ПР Б/О;
- форми фінзвітності.

У зв'язку з встановленими діючим законодавством строками надання бухгалтерської статистичної звітності контролюючим законодавчим органом на ДПП «КПВП» впроваджено до використання Наказ про порядок надання і фінансової звітності.

Стосовно обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, даний наказ містить наступну інформацію:

а) Бухгалтерську довідку до журналу - ордеру 5 надавати по витратам матеріалів до 8 числа місяця наступного за звітним;

б) Начальникам служб, цехів, дільниць, лабораторій подавати у бухгалтерію матеріальні звіти у терміни:

- січень: з 1 до 25 числа;
- з лютого до листопада : з 25 до 25 числа;
- грудень: до 31 числа.

Контроль за виконанням даного Наказу покладено на головного бухгалтера Романішену Л.М.

Облікова політика ДПП «КПВП» охоплює організаційний, методичний та технічний рівні. Наказ про О.П є основним документом, яким регулюється організація обліку.

Облікова політика має суб'єкти, об'єкти та елементи. До суб'єкту в першу чергу, відноситься власник. Норма або позиція з організації Б/О, щодо

якої існуює певної альтернативи. Основні аспекти облікової політики наведено на рис. 2.1

Рисунок 2.1 – Основні аспекти облікової політики ДПП «КПВП»

В обліковій політиці ДПП «КПВП» зазначено інформацію стосовно діяльності ДПП «КПВП» у відповідності з вищезазначеними вимогами.

Зазначимо основні аспекти організації бухгалтерського обліку МШП.

Аналітичний облік наявності та руху ТМЦ ведеться у класі 2 «Запаси, у кількісно-сумарному виразі».

Оцінка запасів, у т.ч. МШП, при відпуску у виробництво чи іншому вибутті здійснюється по методу ФІФО.

У даній обліковій політиці відображено перелік предметів, що входять до складу МШП.

Облік необоротних активів (необоротних малоцінних предметів) ведеться згідно «Положення про облік необоротних активів».

Також у обліковій політиці зазначено необхідність внесення доповнень у розділ «Класифікація необоротних активів» Положення, тобто спеодяг і спецвзуття зі строком використання більше року, враховувати на субрахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи», амортизацію нараховувати у відповідності до П(с)БО 7 «Основні засоби» у розмірі 100% вартості у першому місяці використання.

Виходячи з потреб підприємства для забезпечення ведення обліку та контролю наявності та руху МШП ДПП «КПВП» було відкрито такі субрахунки аналітичного обліку, як: субрахунок 220 «МШП на складі» та 221 «МШП у виробництво».

В обліковій політиці зазначено, що облік наявності та руху товарно-матеріальних цінностей класу 2 «Запаси» вести у цінах продажу.

Всю відповідальність за дотримання принципів, методів і процедур, наведених в обліковій політиці, покладено на головного бухгалтера Романшину Л.М.

ДПП «ДППВП» розроблено до використання до використання свій Робочий ПР. Даний план рахунків розроблено у відповідності до потреб підприємства з урахуванням специфіки його діяльності. План рахунків ДПП «КПВП» містить досить велику кількість субрахунків не тільки другого, але і

третього порядків. Сукупність відкритих даним підприємством субрахунків необхідна для деталізованого обліку який має на меті забезпечення повного обсягу якісних і кількісних даних у натуральних і вартісних вимірах щонайменше наявності та руху об'єктів обліку, а також інформації про місця зберігання та матеріально відповідальних осіб.

Стосовно обліку МШП, ДПП «КПВП» Відкрито такі рахунки аналітичного обліку, як 220 «МШП на складі» і 221 «МШП у виробництво», а для обліку малоцінних необоротних активів субрахунок 1121 «Необоротні матеріальні активи».

Аналітичний облік МШП, у межах існуючих рахунків, надає можливість здійснювати калькулювання собівартості робіт і послуг здійснювати моніторинг витрат та визначення результатів діяльності за центрами відповідальності.

Отже, кожен клас Робочого ПР ДПП «КПВП» має конкретне призначення та відображення потреби підприємства і інших користувачів в інформації.

2.3. Бухгалтерський облік операцій з наявності та руху МШП.

Постійна і безперервна реєстрація даних у документах є ключовим інструментом обліку і контролю за активами підприємства, зокрема, МШП.

Для забезпечення правильного ведення обліку матеріально-товарних запасів передбачено використання стандартних форм документів.

Інформація, яка фіксується у документах, систематизується на рах. Б.О. в регістрах обліку, застосовуючи подвійний обліковий запис. Для забезпечення своєчасного реєстрування операцій у Б.О. підприємством чітко визначені Обліковою політикою терміни передачі документів з обліку матеріальних та швидкозношуваних активів до бухгалтерії.

Отже, на ДПП «КПВП» бухгалтерський облік МШП організовується наступним чином (рис. 2.2).

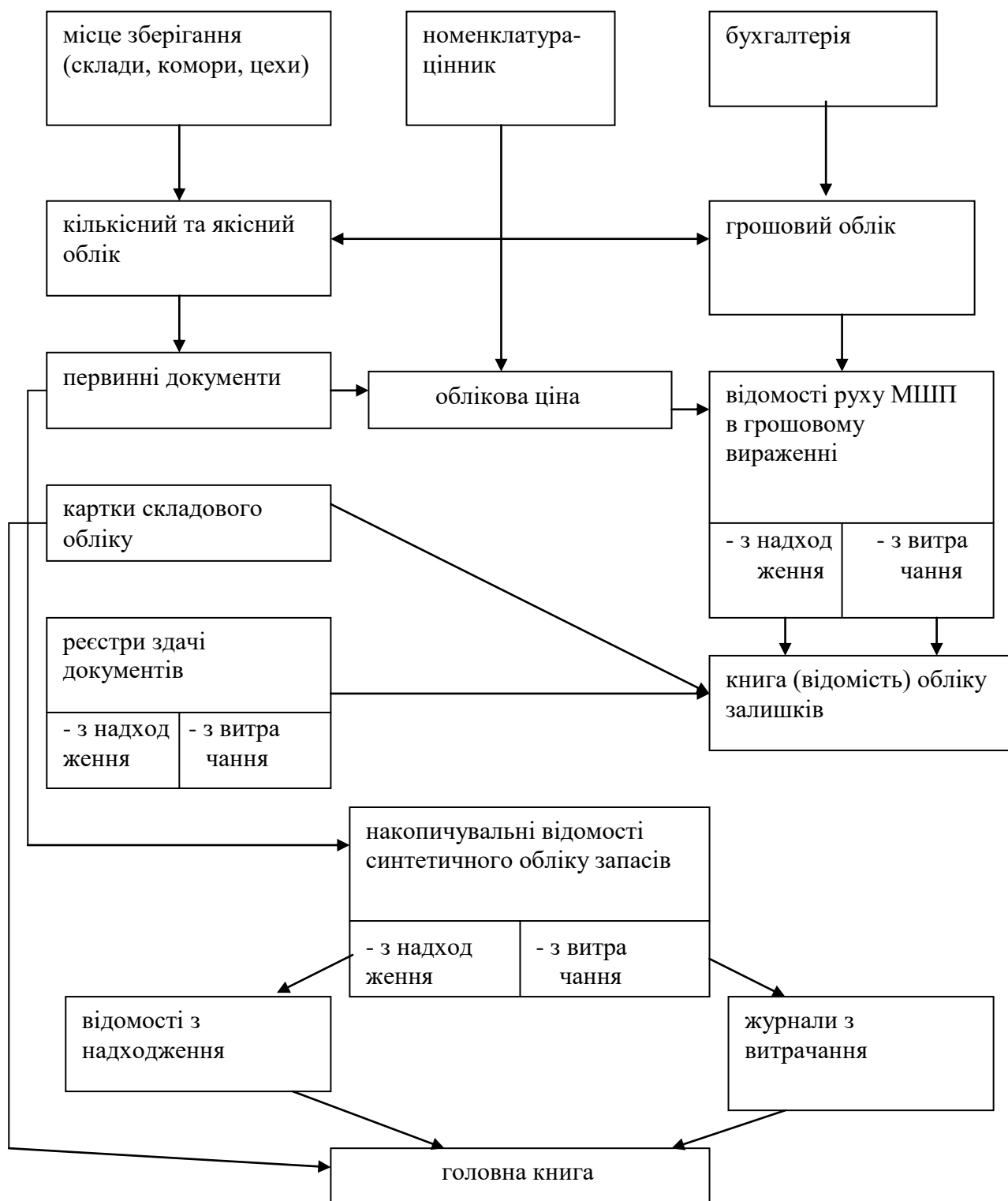

Рисунок 2.2 - Порядок організації обліку МШП на «ДПП «КПВП»

Документальне оформлення надходження, наявності та витрачання МШП є складним процесом, оскільки структура документообігу повинна забезпечувати своєчасне отримання необхідних даних як для обліку, так і для контролю та оперативного управління МШП.

До первинних документів Б.О. відносяться документи, що оформлюють відпуск малоцінних предметів у виробництво та їх списання.

Оперативні облікові документи включають ті, що відображають передачу зазначених предметів на ремонт, поповнення їх запасу в роздавальних коморах, видачу МШП працівникам, їх повернення тощо.

Надходження МШП на ДПП «КПВП» здійснюється на підставі відвантажувальних документів постачальників. Накладна містить інформацію щодо кількості та виду малоцінних предметів, доставку яких було здійснено, а також зазначено особу, через яку дані предмети були видані.

Посадових осіб, на видачу довіреності для отримання ТМУ, векселів визначено і зазначено у Переліку.

Підприємство-постачальник виставляє рахунок підприємству-покупцю.

Рахунок є розрахунковим документом і повинен бути акцептований. Тобто, на документі повинен бути підпис уповноваженої особи, який засвідчує згоду оплати. Банком після отримання платіжного доручення проводиться перерахування коштів за ТМЦ і надається виписка про списання коштів з рахунку підприємства.

ДПП «КПВП» також здійснює операції з придбання ТМЦ через підзвітну особу з відповідною готівковою оплатою.

У даному випадку, заповнюється видатковий ордер, що засвідчує видачу грошових коштів касиром підприємства готівки, підзвітною особою надається в установленому порядку авансовий звіт, касиром оформлюється (рис.2.3).

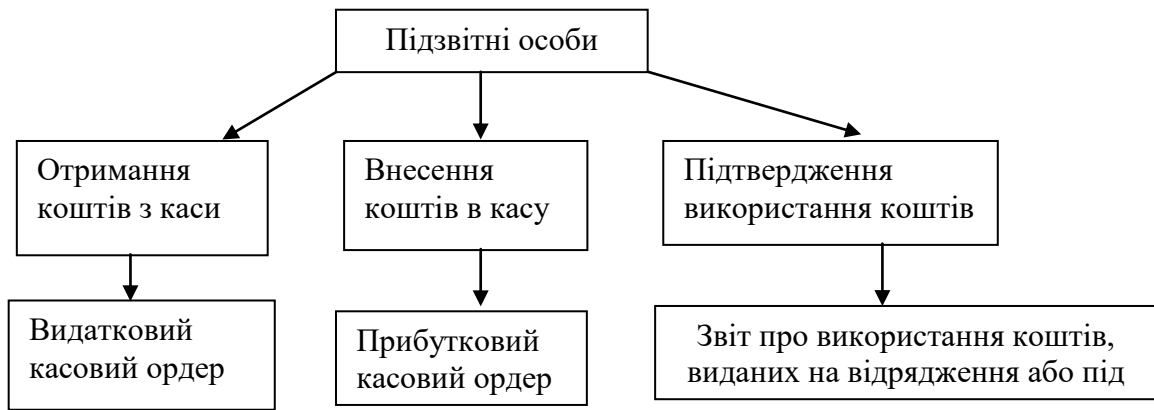

Рисунок 2.3 - Документальне оформлення видачі коштів для придбання МШП підзвітною особою

Для здійснення обліку та внутрішнього контролю на ДПП «КПВП» впроваджено до використання журнал у якому фіксується вся сукупність інформації стосовно оплати з розрахункового рахунка та ТМЦ.

При отриманні МШП у постачальників, використовуються довіреність ФМ-2. Довіреність обов'язково повинна бути підписана директором (або головним інженером чи заступником директора з загальних питань) та гол. бухгалтером або його заступниками. Реєстрацію довіреностей здійснюють у «Журналі реєстрації довіреностей» ФМ-3.

Вище зазначену інформацію наведено у відповідному Наказі на отримання цінностей. У даному Наказі, також, обумовлено умови списання використаних бланків довіреностей по акту (Ф № М-2а «Акт списання бланків довіреностей»), строки та склад комісії.

МШП при надходженні приймаються МВО як за кількісними та якісними характеристиками малоцінки.

Надходження МШП, при відсутності розбіжностей з документами постачальника, оформлюється за допомогою прибуткового ордеру Ф М-4 .

Невідповідність та нестачі сформулюються відповідним актом.

Порядок документування операцій з оприбуткування МШП на ДПП «КПВП» можна представити у вигляді наступного алгоритму дій:

1) Надходження матеріалів на склад.

2) Перевірка документів постачальника. В наявності повинні бути: сертифікат, посвідчення, накладна, товарно-транспортна накладна. В іншому випадку вартість МШП відображається на позабалансовому рахунку до надходження документів постачальника.

3) Перевірка МШП за якістю і кількістю.

4) Якщо виявлено розходження з документами постачальника, тоді сформувати комісію і скласти акт приймання, якщо ні – скласти прибутковий ордер. Оприбуткування може здійснюватись за накладною постачальника без оформлення прибуткового ордера.

5) Здійснюється запис у картці складського обліку запасів.

6) Складання реєстру здачі документів з надходження.

7) Передача реєстру до бухгалтерії.

8) Перевірка правильності оформлення документів.

9.) Здійснюються запаси до накопичувальних відомостей синтетичного обліку. Дані необхідно порівняти з книгою обліку залишків запасів.

10) Формування залишків МШП у головній книзі.

На отриманні від постачальників МШП чи виготовлених допоміжними структурними одиницями підприємства, відкривається картка– Ф М-12. Правильність документального оформлення та прибуткування отриманих МШП має суттєвий вплив на визначення розміру витрат підприємства в майбутньому.

Нормативними документами, а саме «Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» [35] визначено передбачено наявність обов'язкових реквізитів (табл. 2.2).

На ДПП «КПВП» всі придбанні МШП спочатку надходять на центральний склад. Потім на основі вимог на відпуск Ф М-11 МШП відпускаються з центрального складу і надходять до інших цехів.

Дані вимоги використовуються для разового відпуску МШП. Вони використовуються для оформлення операцій зі списання та внутрішнього переміщення МШП.

Таблиця 2.2- Реквізити документів, що підтверджують операції з надходження МШП.

Операції з надходження МШП	Основні реквізити документів
1. Придбання у постачальника	Дата надходження, постачальник, склад, вид господарської операції
2. Придбання підзвітними особами	Вид господарської операції, склад, постачальник (найменування, код), дата надходження
3. Внутрішнє переміщення (зі складу на склад)	Одиниця виміру (найменування, код)

Дані вимоги використовуються для разового відпуску МШП. Вони використовуються для оформлення операцій зі списання та внутрішнього переміщення МШП.

Відпуск МШП за вимогами здійснюється у відповідності до встановлених норм на ДПП «КПВП». Під відпуском МШП у виробництво на даному підприємстві, розуміють відпуск малоцінних предметів для виконання ремонтних робіт.

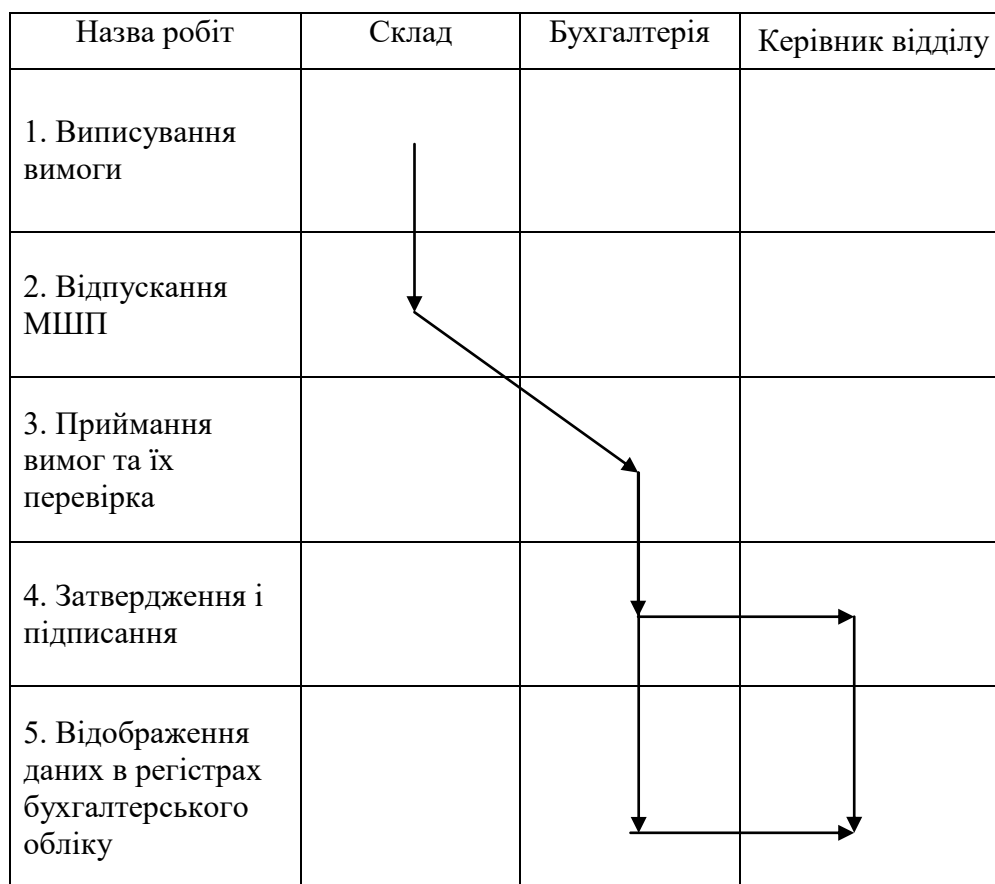

Рисунок 2.4. Етапи організації обліку відпуску МШП зі складу

На кожного працівника, який отримав МШП у користування, відкривається особова картка обліку спецодягу, спецвзуття та захисних засобів Ф МШБ. Дана картка зберігається у комірника. Він робить відмітки про отримання і списання предметів.

Для видачі спецодягу в експлуатацію складається акт, який затверджується головним бухгалтером і бухгалтером з обліку МШП.

Підставою для списання МШП у виробництво є матеріальний звіт на списання МШП. Даний звіт складається щомісяця. В ньому зазначається інформація щодо МШП, які були витрачені протягом місяця на виробництво і поточні ремонти.

Якщо МШП були зіпсовані робітником під час виконання ремонтних (аварійних) робіт, то у такому випадку постійно діючою комісією з оцінки фізично і морально застарілих активів, оформлюється акт довільної форми. Даний акт містить інформацію, що комісія вважає зіпсований предмет не придатним для подальшого використання і підлягає списанню. Акт підписується головою комісії, членами комісії та начальником відділу.

Актом на списання МШ оформлюється утилізація не придатних для подальшого використання МШП.

Списання, з метою попередження та запобігання фактів розкрадання відбувається виключно спеціально створеною комісією. На ДПП «КПВП» для списання необоротних і оборотних активів, відповідальним Наказом по підприємству, створено постійно діючу комісію, що здійснює постійний контроль з оцінки фізично і морально застарілих активів з послідуною підготовкою документів по їх списанню.

Вся інформація щодо використаних матеріальних цінностей міститься у спеціальному звіті. Звіт про використання матеріалів містить дані щодо найменування предметів, кількість витрачених предметів, одиниці виміру, фактичні витрати, норми витрат. Даний звіт заповнюється щомісяця кожним відділом підприємства. Звіт повинен бути затвердженим підписаним

начальниками відповідних відділів, матеріально-відповідальними особами, заступником директора та головним механіком.

Надходження спеціального одягу та взуття, строк використання яких 3 роки, тобто тих, що обліковуються у складі малоцінних необоротних активів, оформляється Актом (ф. ОЗ-1), Рух МНМА відображається в картках обліку руху (ф. ОЗ-8).

Перелік первинних документів, які використовуються для оформлення і відображення в облік операцій з МНМА наведено нижче у таблиці 2.3

Таблиця 2.3- Первинні документи з облік МНМА на ДПП «КПВП» [52]

Форма документу	Назва документу	Застосування
ОЗ-1	Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, при оформленні внутрішнього переміщення, а також для виведення із складу ОЗ, внаслідок їх передачі іншому підприємству. Він оформляється комісією в одному примірнику в момент надходження чи вибуття основних засобів. Після цього акт прийому-передачі (внутрішнього приміщення) ОЗ з доданою технічною документацією передається в бухгалтерію, підписується керівником та головним бухгалтером.
ОЗ-3	Акт на списання основних засобів	Використовуються для оформлення вибуття окремих об'єктів основних засобів при повній або частковій ліквідації. Акт складається в двох примірниках і затверджується керівником підприємства, потім передається в бухгалтерію, де на його підставі здійснюють запис до форми ОЗ-9 та вилучають картку форми ОЗ-6, що відображають у відомості форми ОЗ-7.
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Використовується для аналітичного обліку та узагальнення інформації про наявність та рух всіх типів основних засобів на підприємстві. Картки заводяться на кожен інвентарний об'єкт або групу однотипних об'єктів, які мають однакову вартість, введені в експлуатацію в один і той же час та знаходяться в одному підрозділі (цеху). Інвентарні картки заповнюються на підставі наступних первинних документів: ОЗ-1; ОЗ-2 ; ОЗ-3
ОЗ-8	Картка обліку руху основних засобів	Застосовується для обліку руху основних засобів за класифікаційними групами. Відкривається в бухгалтерії в одному примірнику. Заповнюється в кінці місяця.
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами. Дані, що містяться в цій формі, мають бути тотожними записам в інвентарних картках обліку основних засобів

Отже, порядок документообігу операцій з МШП на ДПП «КПВП»
рис.2.5.

Найменування документа	Створювачі та користувачі інформації					
	Центральний склад	Бухгалтерія	Гол. бухг.	Керівник відділу	Керівник підприємства	Архів
1. Прибутковий ордер		← +	→	→		→
2. Картка складського обліку (М12)	←			→		→
3. Вимога на відпуск (М11)	→			→		→
4. Матеріальний звіт на списання МШП зі складу	←	←	→	→		→
5. Акт вибуття МШП	←	→	→	→		→
6. Акт на списання зіпсованих МШП (МШ4)	←	→	→	→		→
7. Особова картка обліку спецодягу, спецвзуття (МШ6)	→	→		→		→
8. Акт на списання МШП (МШ8)	→	→	→	→	→	→
9. Звіт з використання	→	→	→	→	→	→
10. Оборотні відомості	→	→	→	→	→	→
11. Сальдові відомості		→	→	→	→	→
12. Журнал 5		→	→	→	→	→
13. Головна книга		→	→	→	→	→
14. Фінансова звітність		→	→	→	→	→

Рисунок 2.5 - Документообіг операцій з МШП на ДПП «КПВП»[53]

Важливим є контроль та своєчасністю оприбуткування МШП, які надійшли від постачальників за правильністю оформлення первинної документації. Оприбуткування здійснюється на підставі документів постачальників і прибуткового ордеру М-4, який використовується на складі та заповнюється в день надходження МШП при відсутності розбіжностей з документами постачальника.

На всі МШП, що надійшли на підприємств, відкривається картка М-12 (картка складського обліку). Надалі облік здійснюється я за номенклатурними номерами.

Таблиця 2.4. - Порівняння застосування форм первинних документів для обліку МШП та обліку МНМА [9, 36]

Операції	Облік МНМА	Облік МШП
Придбання	Акт приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1) або прибутковий ордер (прибуткова накладна)	На видаткову накладну постачальника одержувач виписує прибутковий ордер (прибуткову накладну)
Введення в експлуатацію	Акт приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1)	Відомість на поповнення (вилучення) постійного запасу інструментів (пристроїв) (МШ-1)
Внутрішнє переміщення	Акт приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1)	Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШ-2) та розписка особи, яка їх отримала
Аналітичний облік	Інвентарна картка обліку основних засобів (ОЗ-6)	Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШ-2)
Вибуття експлуатації	з Акт на списання основних засобів (ОЗ-3) при повному або частковому списанні чи Акт приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1) при передачі третім особам	Акт вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШ-4) чи Акт на списання інструментів (пристроїв) та обмін їх на придатні (МШ-5)

Аналогічно здійснюється контроль за правильним використанням малоцінних предметів, що перебувають в експлуатації.

На ДПП «КПВП» для списання МШП, строк корисного використання минув, відповідно до норм, використовується акт на списання довільної

форми Він складається в 1-у примірнику майстром і начальником цеху на 1-ого або кількох робітників. Акт підписується начальником відділу та начальником служби і передається до бухгалтерію.

Сукупність визначених форм первинної документації з обліку МШП системи обліку, що відповідає масштабам ДПП «КПВП», його організаційній структурі та об'єктивним умовам функціонування.

В своїй виробничій діяльності ДПП «КПВП» використовує у великій кількості МШП.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух МШП, що належать підприємству Планом рахунків передбачений рахунок 22 «МШП» [33].

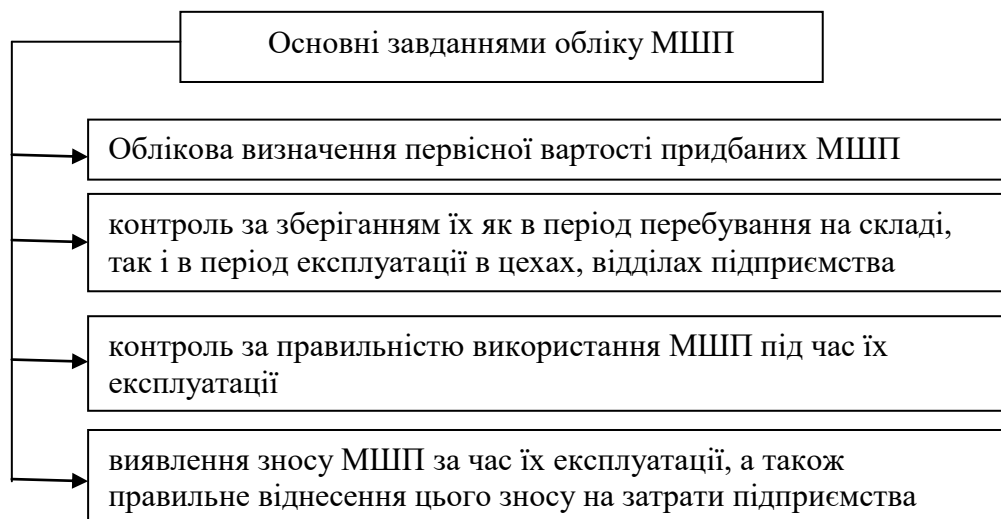

Рисунок 2.6 - Основними завданнями обліку МШП визначеними у обліковій політиці ДПП «КПВП» [52]

Також, обліковою політикою ДПП «КПВП» для задоволення потреб аналітичного обліку обумовлено відкриття субрахунків 220 «МШП на складі» та 221 «МШП у виробництво».

На ДПП «КПВП» відокремлюються такі групи МШП, як:

- спеціальне оснащення;
- інструменти;

- виробничий інвентар;
- засоби індивідуального захисту;
- мікрокалькулятори;
- спеціальний одяг, взуття і запобіжні пристрої;
- - принтери;
- - канцелярія.

Малоцінні предмети, що відносяться до необоротних активів, зокрема спецодяг, строк використання якого перевищує 1 рік, відображаються на субрах. 1120 «МНМА», що обумовлено у обліковій політиці даного підприємства.

В цілому, малоцінні засоби праці поділяються на дві групи: оборотні та необоротні. Основним критерієм віднесення до тієї чи іншої групи є строк корисного використання.

Слід зазначити, що вартість малоцінних засобів праці, які відносяться до складу необоротних активів, переноситься шляхом АВ за встановленою ставкою, яку ДПП «КПВП» встановлює в розмірі 100% вартості у першому місяці використання. Облік даних предметів ведеться згідно П(с)БО 7 «Основні засоби»[36].

За дебетом рах. 22 «МШП» відображається Вп придбання або виготовлення такого малоцінного предмету, за кредитом відповідно вибуття (відпуск у виробництво) з одночасним списанням на рах. обліку витрат, а також списання нестач від псування таких предметів. Отже, кінцева балансова вартість таких предметів визначається витратами того періоду, в якому вони були передані в експлуатацію.

Аналітичний облік МШП ведеться, виходячи з потреб ДПП «КПВП», за видами та однорідними предметами, місцями зберігання, МВО.

Відображення в обліку операцій з МШП регламентовано відповідним положенням, а також планом рахунків та інструктивними документами.

На ДПП «КПВП» використовуються сальдові відомості по аналітичним рахунках 220 «МШП на складі» та 221 «МШП у виробництво». Дані

відомості містять інформацію про наявність та рух МШП за певний період, що дозволяє здійснювати кількісний контроль за станом таких предметів.

Кореспонденція рахунків з руху МШП наведено в таблиці 2.5

Таблиця 2.5-Відображення в обліку операцій з руху МШП на ДПП «КПВП»

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.	Обліковий регістр
1.	Оприбутковано МШП отримані від постачальника	220	6313	11000,0	Прибутковий ордер
2.	Відображено суму ПДВ	644	631	2200,0	Податкова накладна
3.	Відпуск МШП зі складу	221	220	6000,0	Вимога на відпуск
4.	Внутрішнє переміщення	220	220	9050,00	Вимога на внутрішнє переміщення
5.	Списано зі складу МШП витрачені на виробництво	232	220	4526,0	Матеріальний звіт
6.	Списано зі складу МШП витрачені на загальновиробничі потреби	911	220	6305,0	Матеріальний звіт

Для підвищення якості контролю за станом залишків по субрахунку 220 «МШП на складі» та 221 «МШП у виробництво» ДПП «КПВП» застосовуються сальдові відомості в розрізі субрахунків.

Для відображення даних щодо кореспонденції рахунків використовуються оборотні відомості кореспондентів по субрахунках. Аналітична сальдова відомість призначені для обліку у розрізі синтетичних рахунків та субрахунків і ведуться за центрами відповідальності, МВО, місцями зберігання та напрямками витрат

Синтетичний облік МШП ведеться в журналі 5 використовується для відображення кредитових оборотів по рахунку 22.

Для здійснення контролю за правильністю відображення даних щодо здійснення операцій з МШП, дані Журналу 5 порівнюють з даними сальдових відомостей та даними Головної книги.

На кінець звітного періоду ВЗ МШП, відображається у розділі II Активу Балансу (Звіту про сукупний дохід) у ст. «Виробничі запаси» у рядку 1101 та у VIII розділі Приміток до річної фінансової звітності.

Облік малоцінних предметів, термін служби яких становить більше 1 року здійснюється на рах. 112 «МНМА». ДПП «КПВП» відкрито субрахунок 1210 «МНМА» на якому відображається вартість спеціального одягу та взуття тепряном використання до 3-х років. Варто зауважити, що на зазначені МНМА здійснюється нарахування амортизації у розмірі 100% у 1-у місяці використання.

Оцінка МНМА ідентична оцінці основних засобів, тобто за фактичною вартістю.

Аналітичний облік МНА ведеться за кожним об'єктом окремо. Адже, необхідно мати всі довідкові дані про кожний об'єкт. Виходячи з цього і організовується аналітичний облік.

Переміщення МНМА між місцями експлуатації оформлюється актами ОЗ-1 і відображається у картах обліку ф.ОЗ-6.

При відображенні в обліку руху малоцінних предметів складаються такі облікові записи.(табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Облік операцій з МНА на ДПП «КПВП» [52]

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д ^Г	К ^Г	
1	Оприбутковано МНМА отримані від постачальника	153	6313	24400,00
2	Відображено суму ПДВ	644	631	164675,00
3	Введено в експлуатацію МНМА	1120	153	24400,00
4	Нарахована амортизація на МНМА виробничого призначення	232.2 911.3	1320 1320	164675,00
5	Списано залишкову вартість ліквідованого МНМА	976	1120	1000,00
6	Списано суму нарахованого зносу	1320	1120	165.00

Регістрами синтетичного і аналітичного обліку МНМА є: інвентарні картки, описи інвентарних карток, Журнал-ордер 4, Відомість 4.3.

У відомості 4.3 узагальнюються дані з надходження МНМА та їх вибуття. Журнал 5 використовується для обліку та відображення кредитових оборотів рахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи».

Узагальнена інформація з первинних документів про наявність та рух малоцінних предметів, які відносять до складу необоротних активів, відображається у Журналі-ордері № 4, відомості 4.3, Головній книзі, у рядку 030 Балансу у складі основних засобів та у ф.5 Примітках до річної фінзвітності у рядку 200.

2.4 Проблемні питання обліку і оподаткування малоцінних предметів та шляхи їх вирішення

Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) є важливими для підприємств усіх галузей і організаційно-правових форм, що робить їх невід'ємною частиною матеріальних ресурсів.

Однією з основних проблем, з якими стикаються підприємства при організації обліку МШП, є чітке визначення та класифікація цих активів. Українське законодавство та міжнародні стандарти вимагають точного обліку та звітності всіх активів, пасивів та зобов'язань. Невизначеність у критеріях для віднесення активів до МШП може спричинити помилки в обліку.

Вибір методу оцінки МШП при їх надходженні та вибутті має значний вплив на фінансову звітність підприємства. Різні методи оцінки, такі як фактична собівартість, середньозважена вартість та метод FIFO, можуть призвести до різних фінансових результатів. Податкове законодавство не завжди чітко регламентує порядок віднесення витрат на утримання та списання МШП до складу податкових витрат.

У контексті обліку податку на прибуток жодних особливостей для МШП не передбачено, і податкових різниць немає. Як платники на загальній системі, так і фізичні особи-підприємці ведуть облік на основі бухгалтерського.

Особливо проблематичними є нюанси щодо МШП, по яких важко довести зв'язок з господарською діяльністю платника податку, наприклад, офісні МШП. Якщо немає виробничого використання, то після відображення податкового кредиту при придбанні таких МШП необхідно нарахувати компенсуюче податкове зобов'язання за п. 198.5 ПКУ, щоб "прибрати" податковий кредит. Це слід зробити шляхом реєстрації відповідної зведеної податкової накладної не пізніше останнього дня звітного місяця.

Податкові зобов'язання з ПДВ при передачі МШП в експлуатацію не виникають. Проте, необхідність нарахування ПЗ може виникнути при передчасному списанні МШП, наприклад, якщо МШП загублено або зламано ще до передачі в експлуатацію. У такому випадку, згідно з п. 198.5 ПКУ, доведеться нарахувати компенсуючі ПЗ, виходячи з вартості придбання таких МШП.

Стосовно обліку ПДФО, існує ризик, що певні об'єкти можна пов'язати з конкретною особою та визнати, що вона користується додатковим благом, по якому не був сплачений податок.

Однак тут є кілька моментів:

1) МШП загального користування (наприклад, канцелярське приладдя) не можна персоніфікувати, тому ПДФО нарахувати неможливо.

2) МШП, видані конкретному працівнику (наприклад, спецодяг), належать підприємству. Після зносу спецодягу його слід списати відповідним документом. Правильне документальне оформлення допоможе уникнути питань щодо ПДФО.

3) Якщо спецодяг або корпоративний одяг одразу дарується працівнику, тоді доведеться нараховувати всі податки: ПДВ, ПДФО, військовий збір та ЄСВ.

Видача спецодягу чи інструменту для тимчасового користування на роботі не є додатковим благом і не оподатковується ПДФО та військовим збором.

Для ефективного обліку та оподаткування МШП підприємствам слід звертати увагу на чітке визначення та класифікацію цих активів, вибір методів оцінки, а також правильне документальне оформлення. Це дозволить уникнути помилок в обліку, знизити ризики і забезпечити відповідність законодавчим вимогам.

Отже, МШП поділяються на оборотні та необоротні. В залежності від виду МШП здійснюється облік у відповідності до принципів облікової політики підприємства та згідно до вимог чинного законодавства України. Залишки по рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» відображаються у Балансі в рядку 1101 «Виробничі запаси» та в Примітках до річної фінансової звітності у VIII розділі «Запаси» у рядку 880 і у сумі становлять: 2020р.-10099,0 тис. грн.; 2021р.-10350,0 тис. грн., 2022р.-11169,0 тис. грн а залишки по рахунку 112 «МНМА» - у Балансі в рядку 1010 та в Примітках у II розділі «Основні засоби» у рядку 200 «Малоцінні необоротні активи» і становлять: у 2022р.- 2691,0 тис. грн., у 2021-2900, тис. грн.

Облікова політика даного підприємства охоплює його організаційний, методичний та технічний рівні. Підприємство має децентралізовану форму організаційної побудови апарату облікової служби, що обумовлено великим обсягом виробництва, великою чисельністю працюючих та структурних підрозділів та специфікою діяльності.

Облік малоцінних предметів здійснюється в залежності від їх виду: для обліку необоротних використовують субрахунок 1121 «МНМА», а оборотних – рахунок 22«МШП». Для задоволення потреб аналітичного обліку підприємством відкрито рахунки 220 «МШП на складі» та 221 «МШП у виробництво». Результати аналітичного обліку узагальнюються у оборотно-сальдових відомостях, а синтетичного – у Журналі 5 та у фін звітності підприємства

ВИСНОВКИ

ДПП «КПВП» надає послуги водопостачання, виробництва, розподілення питної води та транспортування технічної води, як підприємствам так і побутовим споживачам. Постачання технічної води також забезпечує відновлення водності р. С.Саксагань та сприяє регулюванню рівня води у водосховищах (Карачуновському, Пятихатському, Мартіковського) м. Кривого Рогу та Криворізького районів. Ринком збуту місто Кривий Ріг, Апостолівський, Софіївський та Криворізький райони Дніпропетровської області.

Аналіз основних економічних показників свідчить про суттєве погіршення фінансових показників підприємства протягом 2020-2022 років. Прибуток у 2020 році, невеликий збиток у 2021 році і значний збиток у 2022 році. Це відображає загальну фінансову нестабільність і погіршення фінансових показників у звітному періоді. Спостерігається різке падіння доходів (виручки) та зростання витрат, що призводить до збитковості діяльності. Значні коливання дебіторської та кредиторської заборгованості можуть негативно впливати на ліквідність підприємства.

Погіршення фінансового результату свідчить про неефективність роботи та потребує вжиття негайних заходів для покращення ситуації. Необхідно провести детальний аналіз причин цих змін і розробити стратегію для поліпшення фінансової стабільності підприємства.

Для забезпечення виробничо-господарської діяльності ДПП «КПВП» використовує малоцінні засоби праці, які є однією з значущих частин запасів підприємства.

МШП відносяться до активів, які утримуються для використання при виконанні робіт і наданні послуг.

На даному підприємстві, облік наявності та руху МШП здійснюється з урахуванням вимог чинного законодавства України, тобто дотримуючись вимог правильності та своєчасності документального оформлення й

відображення в облікових регістрах та звітності операцій з надходження та вибуття малоцінних предметів.

Отже, МШП поділяються на оборотні та необоротні. Облік оборотних малоцінних предметів ведеться на рах.22 «МШП». ДПП «КПВП» Відкрито такі рахунки аналітичного обліку, як 220 «МШП на складі» і 221 «МШП у виробництво», а для обліку МНМА субрахунок 1121 «НМА».

Облік малоцінних предметів, термін служби яких становить більше 1 року здійснюється на рах. 112 «МНМА». ДПП «КПВП» відкрито субрахунок 1210 «МНМА» на якому відображається вартість спеціального одягу та взуття терміном використання до 3-х років. Варто зауважити, що на зазначені МНМА здійснюється нарахування амортизації у розмірі 100% у 1-у місяці використання.

Залишки по рах 220 та 221 узагальнюються в оборотних відомостях по аналітичних розрахунках та у Журналі 5. Відомість 5.1 та сальдова відомість № 2 аналітичного обліку призначені для обліку у розрізі синтетичних рахунків та субрахунків і ведуться за центрами відповідальності, МВО, місцями зберігання та напрямками витрат . Для відображення кредитових оборотів по рахунку 22 застосовується Журнал 5. Для здійснення контролю за правильністю відображення даних щодо здійснення операцій з МШП, дані Журналу 5 порівнюють з даними сальдових відомостей та даними Головної книги.

Залишки по рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» відображаються у Балансі в рядку 1101 „Виробничі запаси” та в Примітках до річної фінансової звітності у VIII розділі „Запаси” у рядку 880 і у сумі становлять: 2020р.-10099,0 тис. грн.; 2021р.-10350,0 тис. грн., 2022р.-11169,0 тис. грн а залишки по рахунку 112 «МНМА» - у Балансі в рядку 1010 та в Примітках у II розділі «Основні засоби» у рядку 200 «Малоцінні необоротні активи» і становлять: у 2022р.- 2691,0 тис. грн., у 2021-2900, тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бержанір І.А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів / І.А. Бержанір, Т.А. Демченко, А.А. Кістол // Економічний простір. 2016. № 107. С. 161-168.
2. Бондаренко О. М. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. Інвестиції: практика та досвід № 2. 2020. С. 63-67.
3. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку від 31 груд. 1999 р. № 16. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 10.05.2020).
4. Гадзевич О.І. Обліково-аналітичне забезпечення виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах / О.І. Гадзевич, Т.А. Шпятиковська // Економіка і суспільство. 2016. С. 344-388.
5. Дмитренко А.В. Економічна сутність поняття виробничі запаси / А.В. Дмитренко, І.В. Балабась // Економіка і регіон. 2016. № 2 (57). С. 149-152.
6. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку від 07 лют. 2013 р. № 1. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 05.05.2020).
7. Задорожний З. В. Проблемні питання якості інформації бухгалтерського і управлінського обліку малоцінних активів. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 1. С. 115—124.
8. Запаси : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 2. URL.: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-finansovoi-zvitnosti> (дата звернення: 08.05.2020).
9. Запаси : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 від 20 жовт. 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 08.05.2020).

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 11.05.2020).
11. Китайчук Т. Г. Актуальні питання обліку малоцінних активів. Економіка та держава. 2021. № 7. С. 16-20.
12. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти / Н.І. Коваль // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 7. С. 93-105.
13. Концептуальна основа фінансової звітності URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/Conceptual_Framework_Ukr_A_H19.pdf (дата звернення 10.04.2019)
14. Концептуальна основа фінансової звітності: видана РМСБО у вересні 2010 р., переглянута в березні 2020 року. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-finansovoi-zvitnosti>.
15. Кудіна О.М. Процесний підхід до організації обліку виробничих запасів підприємства. Інноваційна економіка. 2015. № 1(56). С. 220–226.
16. Макаренко А.П., Телевінова О.В. Удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів у системі управління ПАТ «Запоріжсталь». Економіка та держава. 2019. №1. С. 27-34.
17. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2 (із змінами та доповненнями) - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=293629&cat_id=2935
- 36
18. Макаренко А.П. Стан та перспективи обліку виробничих запасів / Макаренко А.П., Ярданова Т. Г. // Соціально економічний розвиток / Матеріали XXXII Міжнародної науково практичної конференції, Чернівці,

18-19 січня 2016 р. Т. 3. Київ: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки», 2016. С. 4- 6.

19. Макаренко А. П. Фінансовий облік І: [навч. посібник]. Видання 2-ге, доповнене, перероблене [гриф МОН України] / А. П. Макаренко, О. М. Панченко, Г. М. Безкоста. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 400 с.

20. Макаренко А. П. Шляхи удосконалення організації обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей на підприємстві / А. П. Макаренко, І. О. Литвиненко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Вип. 2 (11). Полтава: ПДАА. 2015. С. 33-39.

21. Меліхова Т. О. Концептуальні основи відображення в обліку надходження ТМЦ та обладнання та обґрунтування віднесення їх до капітальних інвестицій або до запасів / Меліхова Т. О. Манойло Т. В. // Матер. Міжн. Науково практ. конф. «Економіка і менеджмент – 2013: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку», 24-25 квітня 2014 р. Т. 5: збір. наук. праць. м. Дніпропетровськ: Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, 2014. С. 33-35. 41. Методичні рекомендації

22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби”. URL: http://www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 (МСБО 34). Проміжна фінансова звітність. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049#Text

25. Мокієнко Т. В. Придбання товарно-матеріальних цінностей: завдання обліку та документальне забезпечення. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_109

26. Мужевич Н В. Актуальні питання обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів / Н. В. Мужевич / Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір : матеріали III

міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 10 вересня, 2019). – Тернопіль, ТНЕУ, 2019. – 308с. (с. 248-252) – URL : http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38219/1/Collection_10_09_2019.pdf#page=248 48.

27. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 04.02.2024).

28. Облік і податки : від епохи Цибуліно до реалій сьогодення : підручник / за заг. ред. В. М. Панасюк. Тернопіль : Економічна думка, 2020. - 240 с

29. Онищенко В. Малоцінні та швидкозношувані предмети. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7581-malotsnn-shvidkoznoshuvan-predmeti-mshp>

30. Панасюк В. М. Москалюк Н. Б., Мельничук І. В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання: навч. посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 264 с.

31. Панасюк В. М. Сучасний інструментарій інформаційного забезпечення: обліковий та управлінський аспект. Східна Європа: Економіка, бізнес та Управління. Випуск 2 (25). 2020. С 412-427.

32. Петрик О. Проблеми уточнення та розвитку методів, способів і прийомів аудиту. Бухгалтерський облік і аудит. №11. 2004. С.60-63.

33. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> .

34. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік / О.А Подолянчук // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 88-101.

35. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. №

2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": наказ Міністерства фінансів України від 27.04.00 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

37. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88

38. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02 вер. 2014 р. № 879. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 13.05.2024).

39. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.05.2024).

40. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 05.05.2024).

41. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: наказ Міністерства статистики України № 193 від 21.06.1996 р. URL <http://zakon2.rada.gov.ua>. (дата звернення: 13.05.2024)

42. Про Примітки до річної фінансової звітності Наказ Міністерства фінансів України URL <http://zakon2.rada.gov.ua>. (дата звернення: 13.05.2024)

43. Пономаренко О. Г. Малоцінні активи: наукова дискусія та практика обліку. Агросвіт. 2019. № 5. С. 11-17.

44. Правдюк Н. Л. Облікова концепція товарно-матеріальних цінностей в умовах постіндустріальної економіки. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2017. № 2. С. 21-30

45. Петришина Н. С., Голод Т. А. Удосконалення організації обліку товарно-матеріальних цінностей в умовах автоматизації. Наука й економіка. 2016. Вип. 1. С. 13-17.

46. Роева О.С. Максимкіна І. актуальні питання обліку і оподаткування малоцінних активів підприємства. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах глобалізаційних змін: зб. мат ІХ міжн. інтернет- конференції, 28.05.2024, м. Київ .*

47. Рубан Л.О. Економічна сутність поняття виробничих запасів на промисловому підприємстві / Л.О. Рубан, Т.І. Яковенко // Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 34. С. 319-324.

48. Статут Комунального підприємства «Кривбаспромводопостачання» URL: <https://kpvpr.dp.ua/>(дата звернення: 24.03.2024).

49. Штех А. А., Харченко Н. В. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 64-68.

50. <https://mof.gov.ua/>

51. <https://zakon.rada.gov.ua/>

52. <https://kpvpr.dp.ua/> Офіційний сайт КПВП